

ORANJESTEMMING

Koos van Vliet¹, Bernhard de Vries² en Jaap Wisman³

¹Coninckstraat 67-17, 3811 WG Amersfoort

²Roerdomplaan 222, 7905 EL Hoozeveen

³Irenelaan 53, 3832 CB Leusden

Vliet, J.W. van, Vries, B. de, Wisman, J. 2002. Orange Mood. Coolia 45(1): 11-12.

Tubulicium vermiferum was found for the first time in The Netherlands on the Oranjewoud estate near Heerenveen in the province of Friesland.

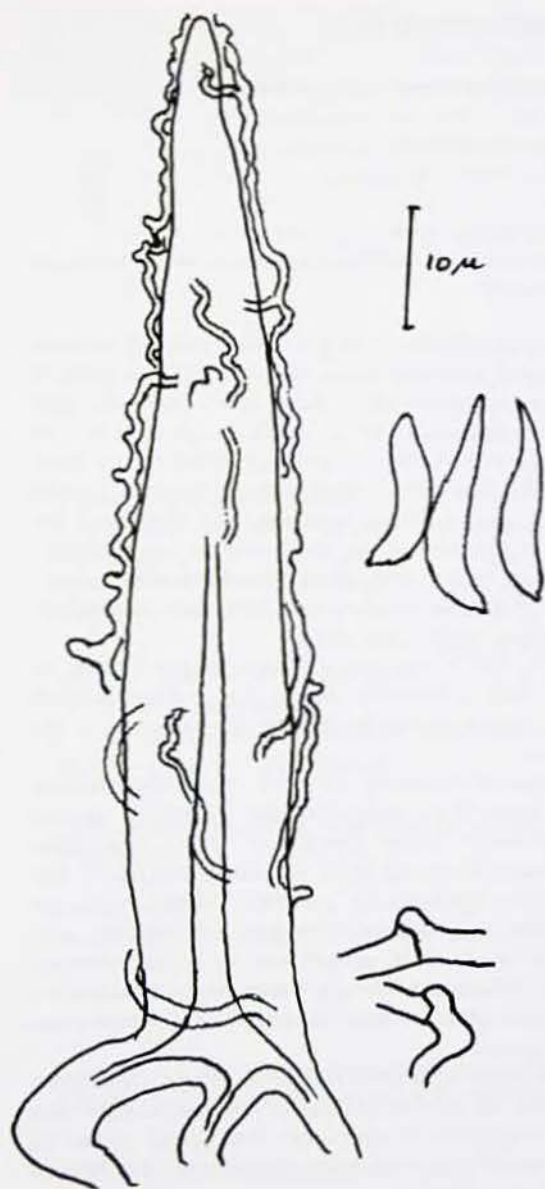
We liepen niet met toeters, trommels en vlaggen, maar leuk was het wel rond het landgoed in Oranjewoud bij Heerenveen in Friesland. Daar hebben we op 9 mei 2001 het landgoed bezocht. Het park beslaat ongeveer 40 ha en bestaat uit een lange strook oude grasvelden waaromheen verschillende bospercelen staan. Alles in de Engelse landschapsstijl. De grasvelden bestaan voor een groot deel uit mos waarbij o.a. prachtige velden riempjessmos (*Rhytidiadelphus loreus*) en thujamos (*Thuidium tamariscinum*). Bij een vijverrand vonden we koningsvaren (*Osmunda regalis*) en bij een andere vijver was zelfs plaats voor een veenmos (*Sphagnum denticulatum*). Het bos bestaat uit zowel loofhout als naaldhout. Opvallend fraai zijn de zeer oude eiken en beuken. Ook mooie rottende stronken met o.a. viertandmos (*Tetraphis pellucida*). Hier en daar stond een oude thuja of lagen dode stukken thujahout. Ook de fijnspar en de douglasspar waren van de partij.

Met een gevoel van "We zien wel of we ook wat fungi vinden" waren we begonnen met een groene plantenlijst. Zoals gebruikelijk werden korstvormige fungi zo selectief mogelijk verzameld, zodat de doosjes niet bij de eerste meters kruipwerk al zijn volgepropt, in elk hectometerhok opnieuw.

Jaap vond een stuk rondslingerend thujahout. Er bleek Jeneverbeskorstzwam (*Amylostereum laevigatum*) op te zitten. Op verder verteerd thujahout zat het IJskristalzwammetje (*Stypella vermiformis*). Onze begeleidster pakte een dikke halfverteerde eikentak op waarop een tandjeszwam zat. In de veronderstelling dat we hier eindelijk een mooie Eikentandjeszwam (*Hyphodontia quercina*) hadden werd die verzameld; het bleek Franjetandjeszwam (*Hyphodontia barba-jovis*) te zijn. Op open plekken stond vaak salomonszegel met op de dode stengels van vorig jaar natuurlijk Gladharig franjekelkje (*Lasiobelonium nidulum*). Op overjarige stengels van adelaarsvaren zochten we naar het Varenwasje (*Phlebiella filicina*), maar het enige wat we vonden was het Bootsporig vliesje (*Athelopsis lembospora*).

In het park stond natuurlijk ook een groep oude rododendrons. Als je zo'n struweel induikt voel je al gauw aan je knieën dat de hoeveelheid onverteerde houtjes daar aanzienlijk is. De dode schors bleekt zo wit op dat het lijkt alsof overal korstjes zitten. Uit een volgepropt vakje kwamen later twee soorten: Gladsporig dwergkorstje (*Trechispora cohaerens*) en een onbekend korstje met grote cystiden.

Onder de microscoop bleken de cystiden behoorlijk fors te zijn: 88-115 × 12-16 µm; bovendien waren ze zeer dikwandig en amyloïd. Het oppervlak van de cystiden was overgroeid met smalle kronkelige hyfen. De sporen waren aanvankelijk moeilijk te vinden, maar toen eenmaal duidelijk was hoe die er uitzagen bleken er verscheidene aanwezig te

zijn. De sporenmaten waren $16-18 \times 3,2-3,5 \mu\text{m}$. Het was zonneklaar: dit moest de soort zijn waarvan je altijd de afbeelding tegen komt en die je hoogstzelden in levende lijve vindt: *Tubulicium vermiferum* (Bourd.) Oberw. ex Julich (zie figuur). Het is de eerste vondst van een soort die ook elders in Europa zeldzaam is (Hjortstam *et al.*, 1988). Hij groeit meestal op takken die nog in de boom of struik hangen, meestal op wilg of hazelaar, en in ons geval op rododendron. Onbewust van de waarde van onze vondsten hebben we nog wat gerust in een prieel en vandaar uitgekeken over de velden en vijvers van het landgoed. De totale score van de dag bedroeg 115 soorten hogere planten, 39 soorten mossen en lichenen en 43 soorten fungi. Zal de adel ooit weten wat ze in de natuur heeft teweegebracht?

Het weer was feestelijk zonnig en wellicht heeft ook de entourage er toe geleid dat we pas om zes uur 's middags ontdekten dat ook oranje-feesten eindig zijn.

Literatuur

Eriksson, J., Hjortstam, K., Ryvarden, L., 1988. The Corticiaceae of North Europe. Vol. 8: 1520-1522, fig. 809 en 810. Oslo.